

XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN Ở CÁC SƯ ĐOÀN BỘ BINH PHÁT TRIỂN TOÀN DIỆN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU, NHIỆM VỤ TRONG KỶ NGUYÊN MỚI

VŨ VĂN NAM (*)

Tóm tắt: *Đội ngũ chính trị viên ở các sư đoàn bộ binh có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng. Nhiệm vụ xây dựng Quân đội, xây dựng các sư đoàn bộ binh trong kỷ nguyên phát triển của dân tộc Việt Nam đặt ra những yêu cầu mới, do đó cần có những chủ trương, biện pháp đồng bộ để xây dựng đội ngũ chính trị viên ở các sư đoàn bộ binh đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong kỷ nguyên mới.*

Từ khóa: *Chính trị viên; phát triển toàn diện; sư đoàn bộ binh.*

Abstract: *The contingent of political commissars in infantry divisions holds a particularly important position and role. The tasks of building the Army and infantry divisions in the new stage of Vietnam's national development have given rise to new requirements. Therefore, it is necessary to adopt coherent guidelines and measures to build a contingent of political commissars in infantry divisions capable of meeting mission requirements in the new era.*

Keywords: *Political commissars; comprehensive development; infantry divisions.*

Ngày nhận bài: 07/10/2025 Ngày biên tập: 05/12/2025 Ngày duyệt đăng: 19/12/2025

1. Đặt vấn đề

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy: “Cán bộ là cái gốc của mọi công việc”⁽¹⁾, “muôn việc thành công hay thất bại, đều do cán bộ tốt hoặc kém”⁽²⁾. Đội ngũ chính trị viên (CTV) ở các sư đoàn bộ binh (SĐBB) là những cán bộ của Đảng công tác trong Quân đội, bao gồm tập hợp CTV cấp đại đội, cấp tiểu đoàn, những người chủ trì về chính trị, trực tiếp chỉ đạo, tiến hành công tác đảng, công tác chính trị (CTĐ, CTCT), đảm bảo cho mọi cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị nhận thức sâu sắc chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng; mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống tốt; chấp hành mọi chủ trương, nghị quyết, chỉ thị của cấp ủy, tổ chức đảng, chỉ thị, mệnh lệnh của người chỉ huy, luôn sẵn sàng nhận và hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ của đơn vị được giao.

(*) **ThS; Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng**

Đội ngũ CTV còn phải đảm bảo các tổ chức trong đơn vị được xây dựng vững mạnh, có chất lượng chính trị cao, thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ được giao; đội ngũ CTV còn chịu trách nhiệm toàn bộ hoạt động CTĐ, CTCT ở đơn vị, cùng người chỉ huy trực tiếp quản lý, giáo dục, rèn luyện cán bộ, chiến sĩ cùng nhau đoàn kết khắc phục khó khăn hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao trong mọi tình huống; kiên quyết đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí; quan liêu, xa rời quần chúng; bảo đảm cho cán bộ, chiến sĩ luôn gần gũi, gắn bó, tích cực giúp đỡ nhân dân phát triển kinh tế, văn hóa, giáo dục, y tế, xóa đói giảm nghèo, phòng chống và khắc phục hậu quả thiên tai, dịch bệnh, cứu hộ, cứu nạn.

2. Giải pháp xây dựng đội ngũ chính trị viên ở các sư đoàn bộ binh đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong kỷ nguyên mới

Sau 40 năm tiến hành công cuộc đổi mới, Việt Nam đang bước vào kỷ nguyên phát triển mới, đây là kỷ nguyên phát triển giàu mạnh

của dân tộc. Tuy nhiên, cũng đang phải đối diện với không ít khó khăn, thách thức, nhất là nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay trong điều kiện thế giới và khu vực tiếp tục có những diễn biến phức tạp, khó dự báo. Ở trong nước “Một bộ phận đảng viên... chưa gương mẫu, sống thực dụng; suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”, vi phạm nguyên tắc, kỷ luật đảng, vi phạm pháp luật”⁽³⁾; các thế lực thù địch ngày càng quyết liệt tấn công vào chính trị của Quân đội ta, đòi “phi chính trị hóa” nhằm làm cho Quân đội ta suy giảm sự tinh nhuệ về chính trị, mất sức chiến đấu. Vì vậy, hơn bao giờ hết, vai trò và vị trí của đội ngũ CTW ở các SĐBB càng được khẳng định hơn nữa.

Tuy nhiên, trên thực tế, về số lượng, cơ cấu và chất lượng đội ngũ CTW ở một số SĐBB còn có mặt chưa đáp ứng được sự phát triển của tình hình nhiệm vụ: một số CTW về bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng, đạo đức, lối sống chưa ngang tầm với chức trách, nhiệm vụ; tác phong, lề lối làm việc chưa thật khoa học, thiếu tính năng động, sáng tạo; còn chưa linh hoạt trong hoạt động thực tiễn, nhất là số CTW mới ra trường: “Học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội tốt nghiệp ra trường một số đồng chí chưa thích ứng nhanh với điều kiện môi trường công tác”⁽⁴⁾; số ít CTW chưa thực sự tiên phong, gương mẫu, ý thức tổ chức kỷ luật chưa cao: “Một số cán bộ, đảng viên quân chúng (có cả cán bộ chủ trì) chưa thực sự gương mẫu, ý thức tổ chức kỷ luật, trách nhiệm kém, thiếu tu dưỡng, rèn luyện, vi phạm pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội”⁽⁵⁾; một số CTW tuy được đào tạo cơ bản nhưng kiến thức chưa toàn diện; năng lực và kỹ năng tiến hành CTĐ, CTCT, năng lực tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận, đấu tranh trên mặt trận lý luận, tư tưởng có mặt còn hạn chế: “Một bộ phận cán bộ chỉ huy, quản lý cấp cơ sở năng lực chỉ huy, huấn luyện, xử lý các vấn đề nảy sinh trong thực tiễn còn hạn chế”⁽⁶⁾. Do đó, tăng cường xây dựng đội ngũ

Trung tướng Hồ Quang Tuấn trao thưởng các tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc trong tham gia Giải thưởng tuổi trẻ sáng tạo trong Quân đội lần thứ XXIII.

CTW ở các SĐBB phát triển toàn diện là tất yếu khách quan trong giai đoạn hiện nay.

Để xây dựng đội ngũ CTW ở các SĐBB đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong kỷ nguyên mới, góp phần xây dựng Quân đội, xây dựng các SĐBB tinh nhuệ về chính trị cần thực hiện tốt một số nội dung sau:

Một là, tăng cường giáo dục, quán triệt quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, của Quân ủy Trung ương về cán bộ và xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp trong Quân đội hiện nay. Đây là biện pháp quan trọng là cơ sở cho quá trình xây dựng đội ngũ CTW ở các SĐBB đi theo đúng định hướng và bảo đảm tính đảng, tính mục đích cao. Các tổ chức, các lực lượng mà trước hết là cấp ủy, đội ngũ cán bộ chủ trì, cơ quan chính trị các cấp ở các SĐBB cần nắm vững những quan điểm, nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin về cán bộ và công tác cán bộ của Đảng, nhất là quan điểm của V.I.Lênin về yêu cầu, tiêu chuẩn cán bộ, tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về công tác cán bộ và xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội, nhất là vai trò của đội ngũ cán bộ, đảng viên và những yêu cầu về đạo đức của cán bộ cách mạng, về tư cách của CTW, tạo sự thống nhất về nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng trong xây dựng đội ngũ CTW ở đơn vị.

Tăng cường giáo dục, quán triệt sâu sắc các nghị quyết, kết luận, chỉ thị, quy định của Đảng, của các cấp ủy đảng về công tác cán bộ và xây dựng đội ngũ cán bộ trong Quân đội, như Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 19/5/2018 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XII; Quy định số 50-QĐ/TW ngày 27/12/2021 của Ban Chấp hành Trung ương; Nghị quyết số 109-NQ/QUTW ngày 11/02/2019 của Quân ủy Trung ương; Nghị quyết số 230-NQ/QUTW ngày 02/4/2022 của Quân ủy Trung ương; Quy định số 1663-QĐ/QUTW ngày 21/12/2022 của Quân ủy Trung ương; Quy chế số 2036-QC/QUTW ngày 16/6/2023 của Quân ủy Trung ương..., qua đó tạo sự thống nhất về nhận thức và phát huy trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng ở các SĐBB trong xây dựng đội ngũ CTV. Cần vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp giáo dục, quán triệt, như thông qua công tác giáo dục chính trị ở đơn vị; thông qua các hình thức sinh hoạt của các tổ chức và hoạt động thực tiễn của từng tổ chức, từng cá nhân để thống nhất nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng trong xây dựng đội ngũ CTV ở đơn vị hiện nay.

Hai là, tăng cường công tác quản lý đội ngũ CTV ở các SĐBB hiện nay. Quản lý đội ngũ CTV là khoa học về con người, là cơ sở tiền đề để thực hiện tốt các nội dung quy trình khác trong xây dựng đội ngũ CTV ở các SĐBB. Theo đó, nội dung quản lý phải toàn diện, đồng bộ toàn đội ngũ và từng người CTV. Quản lý đội ngũ CTV cần nắm chắc tỷ lệ về số lượng, lịch sử chính trị và chính trị hiện nay của từng CTV; nắm chắc về chất lượng của đội ngũ CTV, trong đó đặc biệt chú ý đến về lập trường tư tưởng, đạo đức, lối sống, năng lực, trình độ, ý thức chấp hành tổ chức kỷ luật của đội ngũ CTV; nắm chắc về tỷ lệ trình độ học vấn, trường đào tạo, chức vụ, đơn vị đã trải qua...

Trong quá trình quản lý đội ngũ CTV các chủ thể quản lý phải thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ; đề cao trách nhiệm của từng tổ chức, từng cá nhân, phân định rõ trách nhiệm, quyền hạn của từng cấp; kết hợp chặt chẽ giữa quản lý từng CTV với quản lý cả đội ngũ. Quản lý thông qua việc cấp ủy, tổ chức đảng phân công giao nhiệm vụ và kiểm tra

việc thực hiện của CTV; thông qua kết quả thực hiện chức trách, nhiệm vụ; kết hợp chặt chẽ với quản lý đảng viên, công tác bảo vệ cán bộ, bảo vệ chính trị nội bộ và đào tạo, bố trí, sử dụng cán bộ; thông qua hệ thống tổ chức đảng, tổ chức chỉ huy, các tổ chức quần chúng của đơn vị để nắm chắc từng người và toàn đội ngũ; thông qua hệ thống hồ sơ thống kê đội ngũ cán bộ hàng năm, từng nhiệm kỳ; thông qua quản lý đảng viên và quản lý của tổ chức; thông qua gặp gỡ đối thoại với cán bộ; thông qua sinh hoạt nơi cư trú để quản lý nắm chắc đội ngũ CTV của đơn vị.

Ba là, đổi mới nâng cao chất lượng công tác nhận xét, đánh giá cán bộ ở các SĐBB hiện nay. Đây là biện pháp quan trọng có ý nghĩa quyết định đến chất lượng xây dựng đội ngũ CTV ở các SĐBB. Nhận xét, đánh giá đúng cán bộ thì mới quy hoạch, bố trí, sử dụng đúng đắn cán bộ và bảo đảm cho cán bộ phát huy được sở trường, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Theo đó, nội dung nhận xét, đánh giá CTV, trước hết cần bám sát vào các nhóm tiêu chí đánh giá cán bộ, trong đó cần đặc biệt chú ý đến nhóm tiêu chí về chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống; việc chấp hành chủ trương, đường lối, nghị quyết, chỉ thị, quy định của Đảng, nguyên tắc tập trung dân chủ, tự phê bình và phê bình; về bản lĩnh lập trường chính trị, tinh thần khắc phục khó khăn, thách thức và trách nhiệm với công việc; năng lực lãnh đạo, giáo dục chính trị, quản lý tư tưởng, rèn luyện bộ đội; năng lực tiếp cận, phát hiện và xử lý những vấn đề nảy sinh trong đơn vị...

Khi nhận xét, đánh giá CTV, cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì, cơ quan chính trị các cấp ở các SĐBB cần quán triệt và thực hiện đúng theo quan điểm khách quan, toàn diện, lịch sử, cụ thể và phát triển; xem xét đúng bản chất bên trong và cả quá trình công tác của CTV; căn cứ vào kết quả thực hiện nhiệm vụ của CTV và của đơn vị để đánh giá, đồng thời cần nhìn nhận, dự báo chính xác xu hướng phát triển CTV và kết luận chính xác theo 04 mức xếp loại cán bộ. Phải tiến hành một cách cụ thể, tỉ mỉ, công tâm, đúng quy trình, cấp ủy, chi bộ trực tiếp quản lý cán bộ lấy ý kiến của tổ chức quần chúng nơi cán bộ sinh hoạt, tổ chức sinh hoạt chi bộ tiến hành nội dung nhận xét,

đánh giá và báo cáo cấp có thẩm quyền; cơ quan chính trị tiến hành thẩm định chặt chẽ tổng hợp ý kiến nhận xét, đánh giá, kết quả lấy phiếu tín nhiệm theo quy định để xuất nội dung đánh giá; cấp ủy có thẩm quyền thảo luận, xem xét, quyết định sau đó thông báo nội dung đánh giá cho CTV bằng văn bản và báo cáo cấp ủy có thẩm quyền theo quy định, hoàn chỉnh và lưu hồ sơ cán bộ theo quy định.

Bốn là, phát huy vai trò của tổ chức đoàn thanh niên, hội đồng quân nhân và đội ngũ cán bộ, đảng viên trong xây dựng đội ngũ CTV ở các SĐBB hiện nay. Đội ngũ CTV ở các SĐBB chính là bí thư cấp ủy có trách nhiệm chỉ đạo, hướng dẫn hoạt động của tổ chức đoàn thanh niên, hội đồng quân nhân trực tiếp tiếp xúc và làm việc với đội ngũ cán bộ, đảng viên trong đơn vị. Để phát huy tốt vai trò của tổ chức Đoàn Thanh niên và Hội đồng quân nhân ở đơn vị trong xây dựng đội ngũ CTV, trước hết đòi hỏi các cấp ủy, tổ chức đảng, đội ngũ cán bộ chủ trì các cấp ở các SĐBB cần lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức đoàn các cấp và tập thể quân nhân làm tốt công tác giáo dục cho cán bộ, đoàn viên, thanh niên và quân nhân nhận thức rõ vai trò, trách nhiệm của mình trong tham gia xây dựng đội ngũ CTV; quan tâm chăm lo xây dựng tổ chức đoàn, hội đồng quân nhân vững mạnh; phát huy vai trò của tổ chức đoàn các cấp trong tham gia xây dựng Đảng, xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”. Ban Chấp hành đoàn các cấp và Hội đồng quân nhân cần duy trì, thực hiện nghiêm túc nền nếp, chế độ sinh hoạt, không ngừng nâng cao chất lượng các buổi sinh hoạt theo định kỳ của từng tổ chức, nhất là sinh hoạt chi đoàn, sinh hoạt tập thể quân nhân trong đơn vị để đóng góp ý kiến cho đội ngũ CTV. Quá trình đóng góp phải nêu cao tinh thần dân chủ tập thể, trách nhiệm, có tính xây dựng và vì sự phát triển của đội ngũ CTV ở đơn vị.

Đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên, cấp ủy, tổ chức đảng, đội ngũ cán bộ chủ trì các cấp ở các SĐBB cần có chủ trương, biện pháp phát huy vai trò, trách nhiệm của đội ngũ này trong tham gia đóng góp vào các khâu, các bước trong quy trình xây dựng đội ngũ CTV ở đơn vị, nhất là tham gia vào quá trình nhận xét, đánh giá cán bộ; đóng góp ý kiến cho đội ngũ

CTV về phẩm chất, năng lực, phương pháp, tác phong công tác, những hạn chế, khuyết điểm; thường xuyên duy trì, thực hiện có nền nếp, chế độ sinh hoạt, học tập, giao ban, hội ý; thông qua quá trình CTV trực tiếp triển khai và tổ chức cho đơn vị thực hiện các kế hoạch, nhiệm vụ được giao, từ đó giúp cho đội ngũ CTV thấy được những ưu điểm để tiếp tục phát huy và kịp thời sửa chữa, khắc phục những hạn chế, thiếu sót của bản thân mỗi CTV.

Trước yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc hiện nay, việc xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam theo hướng tinh, gọn, mạnh, nhất là tinh nhuệ về chính trị là tất yếu khách quan. Xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp ở các SĐBB, trong đó có đội ngũ CTV phát triển toàn diện là điều kiện tiên quyết để các SĐBB ngày càng vững mạnh. Do đó, cần có nhiều giải pháp đồng bộ để xây dựng đội ngũ CTV ở các SĐBB đủ về số lượng, cơ cấu hợp lý, có phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm chức trách, nhiệm vụ được giao, đáp ứng tốt yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng Quân đội Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa./.

Ghi chú:

(1),(2) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 5, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.309, tr.280.

(3) Ban Chấp hành Trung ương Đảng, *Nghị quyết số 21-NQ/TW ngày 16/6/2022 về tăng cường củng cố, xây dựng tổ chức cơ sở đảng và nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên trong giai đoạn mới.*

(4) Quân ủy Trung ương, *Nghị quyết số 1657-NQ/QUTW ngày 20/12/2022 về đổi mới công tác giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội trong tình hình mới.*

(5) Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam, *Báo cáo số 2276/BC-CT ngày 27/12/2022 tổng kết công tác đảng, công tác chính trị năm 2022; phương hướng, nhiệm vụ trọng tâm năm 2023.*

(6) Quân ủy Trung ương, *Nghị quyết số 109-NQ/QUTW ngày 11/02/2019 xây dựng đội ngũ cán bộ Quân đội, nhất là cấp chiến dịch, chiến lược đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.*